

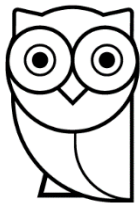
Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Vesterbro (Krig)

Kildemateriale: Erindring nr. 699 – Niels Dalvang (periode: 1910-1945), 1969

Uddrag af Niels Dalvangs pensionisterindring fra 1969. Her fortæller han om besættelsen og hvordan den påvirkede familielivet på Vesterbro, hvor kampe mellem tyskere og modstandsfolk var den del af hverdagen.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-20123>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Så havde vi den anden Verdenskrig. Danmark blev okuperet d 9 April 1940. Arbejdsløsheden blev større end nogensinde før. D. 9 April gik jeg på arbejde ved 5-tiden om morgnen - det drønedes oppe i luften med store flyve-maskiner. Nu vidste jeg godt at vi skulle have nogle store militærøvelser i de nærmeste dage? men at vi havde så mange og så store maskiner det havde jeg ikke tænkt mig. Det troede jeg dog ikke ret længe, for da jeg nåede et stykke ud ad vejen, dalede der en masse løbesedler ned, hvorpå der stod at vi var besat af tyskerne, for at beskytte os mod fjenden - England? og vi blev opfordret til bare at passe vort arbejde. Samme dag blev der beordret mørklægning over hele landet. Forretningerne blev stormet, alle skulle have sort papir til at dække vinduerne til om aftenen, for at intet lys kunne trænge ud. Lyset på gaderne blev slukket og vi vadede rundt i mørke med et hvidt bånd om armen for ikke at løbe mod hinanden.

(9)

En gang da der var udgangsforbud fra kl. 20, stod jeg nede igadedøren kl. var ca. 19½, og jeg tænkte - du skal lige have en pibe tobak inden du går op, og uvilkårligt tog jeg til baglommen, for at tage mit pibetøj op, men lige i det samme kom der en af de grå tyske folkevogne, og foran sad en maskinskytte, han var tydeligt nervøs og troede at jeg ville hive skyderen frem fra baglommen, derfor rettede han løbet mod mig, men farten var så stor, at de var væk inden han kunne skyde - først nu forstod jeg hvilken fare jeg havde været i, og der var nok een der fik fart på, op bag sin låsede dør.

(10)

Det var lige i juli m.d. 1944 da vi havde folkestrejke - og der var skydere, hver dag, både fra frihedskæmpernes side, som fra tyskerne og ikke mindst fra Hippoernes side? Der var kampe i Istedgade og folk rev brostenene op og kastede i hovedet på Tyskerne. Min kone og jeg kom intet anende gående over Enghave Plads, da vi så maskingevær i stilling, klar til at stryge ned gennem Istedgade. Vi skulle ned til min søster, som boede ved Sdr. boulevard, vi gik roligt videre, der var ikke andet at gøre, nu vi var kommet ud, men da vi kom ned til min søster, var de ved at tabe både næse og mund - hvor tør I dog gå ud når det står sådan til, sagde de, men da vi intet anede, da vi gik hjemmedra, kunne de bedre forstå det. Lige overfor dem havde Tyskerne lige været og hentet nogle frihedskæmpere. Det kan nok være at vi senere luskede stille af, men en anden vej, end lige over pladsen. Vi var meget bekymret da vi senere vendte hjem, der var ingen vand i køkkenet - så vi luskede ned i kælderen, der silede vandet lige ud af hanen i vaskekælderen, så vi fik da red - det os lidt reserve

En aften det var meget lummert og min kone havde åbnet et vindue, blev der skudt efter hende, da hun ville lukke det igen, min kone blev så forskrækket at hun for tilbage i stuen igen, og vi hørte projektilet hvine lige forbi vinduet. Vi så at han stod oppe ved Enghave-Plads og skød lige ned gennem gaden, den var ikke langt fra at ramme.

(10)

Vi havde mange luftallarmere, mange af dem var camoufleret, når Tyskerne skulle have noget transporteret væk, som borgerne ikke måtte se. Jeg glemmer aldrig d. 21 Marts da England bombede Shell-huset - og hvor det desværre kom til at gå ud over så mange uskyldige børn. Min kone og jeg vaskede trapper, netop ved den tid. Det var omkring middagstid, vi hørte en masse flyvere som strøg lige hen over hustagene, og da vi stak hovedet ud af vinduet, for at se hvad det var - luftallarmen havde ikke virket endnu, da så vi en flyver med ild i halen - det var den som var stødt mod den store lysmast nede ved banen, den var næsten helt nede mellem husene, den var fuldstændig ude af stand til at styre, da hele halepartiet var ødelagt, det var sådan et luft-sus den lavede, det var sådan et sdg at vi nær var hevet ud af vinduet. Et par sekunder senere hørte vi braget da den styrtede ned ved den franske skole i Frederiksberg alle.

(10)

En dag min kone sad ved vinduet, hørte hun et skud og så en tysker falde død om, ovre på hjørnet af Haderslevgade. Min kone gik hurtig i døknings bag gardinet, og i et nu var gaden som blæst for folk. Lidt efter kom tyskerne og samlede den døde op. Men de tog gengæld for hver tysker der blev skudt ned. Dagen efter blev tre danske mænd uden videre blaffet ned udenfor en cafe i Istedgade.

(11)

Vi var nået hen i April 1945. Foråret og Sommeren var på vej i dobbelt forstand. Det gik tilbage for Tyskerne på alle fronter. Fra vore vinduer kunne vi se over til to bunkers som lå lige i nærheden. Om aftenen lagde vi mærke til at der flere gange kom Tyske soldater og forsvandt bagved de to bunkers. Senere kunne vi se en mand komme op iført arbejdstøj-somme tider og så iført jakkesæt-men de andre så vi ikke mere til. Rotterne var ved at forlade den synkende skude. Vi lod som ingenting, vi vidste ikke hvad det var for folk-måske var det frihedskæmpere, måske var det Synderjyder som var tvunget ind i den tyske hær,-det kunne selvfølgelig også være tyskere som deserterede. Så kom d. 4. Maj om aftenen-vi sad og hørte radio fra England-pludselig sagde de vi har en vigtig meddelelse-Tyskerne har overgivet sig---. Min kone ville gerne ud og se på festlighederne, jeg blev hjemme hos børnene og på min vagt. Der kom lys i alle vinduer-der blev lukket mangel god flaske vin op, som var gemt til den dag som vi vidste ville komme en gang. Gaderne var fyldt med jublende mennesker. De skulle alle til Christiansborg, hvor der var fakkeltog og taler. Og nu vrimlede det med frihedskæmpere som bar de rød-hvide-blå armbind. Ja d. 5. Maj var en festdag, ikke mange gik på arbejde den dag.

(11)

D. 6. Maj ankom den Dansk-Svenske garde, det var folk som havde måttet flygte til Sverige fordi Tyskerne var ude efter dem, og som nu stod parat til opgørets sidste time, om det skulle blive nødvendigt. Der var flag oppe på næsten hver en ejendom. Også vi havde sat flag ud for at byde garderne velkommen hjem. Vi havde lige fået sat flaget op, da garden marcherede omkring hjørnet af Mathæusgade og Haderslevgade med musik i spidsen, pludselig blev der skudt, sådan uden videre oppe fra hustagene-det var landsforrædderne-de såkaldte Hippoer, de lå oppe på hustagene og skød ned gennem gaden-enkelte Tyskere gik ganske roligt mellem os andre borgere, blot var de afvæbnet-men landsforrædderne havde ikke opgivet endnu, vi lå lige i skudlinien og måtte trække os ind i det lille værelse til gården, sammen med børnene, krøb vi på gulvet ind under køjesengene, vi kunde høre kuglerne prelle af mod muren. Helgigvis gik der ikke nogle kugler gennem vore vinduer, men længre nede i gaden, gik en kugle gennem et vindue på tredje sal og ramte en mand som lå plat ned på gulvet, den strejfede lige hans kødfulde bagdel og endte i hans klædeskab.

(11-12)